

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo
Jaargang 36 **nr. 1** **maart 2019**

In dit nummer:

**In gesprek met:
Mevr. Ria Staring en haar broer Bennie Staring**

**Buffalo's in het Loo
Gebeurtenissen in het dorp Loo in april 1945**

Droostraat, onbekend?

In memoriam Greetje Rebholz

Verenigingsnieuws

www.hkdgl.nl

Beste leden,

Het nieuwe jaar is al weer een maand oud. Dan kun je geen gelukkig Nieuwjaar meer wensen. Toch ben ik zo eigenwijs om voor u allen te hopen dat 2019 een goed jaar mag zijn.

Het jaar 2018 was voor onze vereniging een prima jaar. We hebben de gesprekken met de gemeente over de stimuleringsbijdrage tot tevredenheid afgerond. We zijn weer een aantal vrijwilligers rijker. Onze nieuwe website begint nadrukkelijk vorm te krijgen.

In dit nummer van de Driepas vindt u de stukken voor onze jaarvergadering van 27 maart aanstaande. Daarin kunt u meer lezen over het jaar 2018, zowel wat betreft activiteiten als financiën. We zullen ingaan op geformuleerde beleid. Dit stuk kunt u lezen op onze website. Uitvloeisel van dat nieuwe beleid is een beperkte verhoging van de contributie in de komende jaren. In deze Driepas kunt u een toelichting lezen op deze contributiewijziging.

Naast deze vergaderstukken staan er gelukkig ook een drietal interessante artikelen in ons blad. Tevens is een kort verslag van ons symposium in 't Loo opgenomen. Een afgeladen Dorpsnoot heeft genoten van oude filmbeelden en mooie verhalen over watergeesten.

Ik wens u veel leesplezier en ik begroet u graag op 27 maart.

Piet Bus

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 3,00.

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Redactieadres:
*redactie@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven*

Bestuur:
bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:
P. Bus

Secretaris:
*secretariaat@hkdgl.nl
P. Bus*

Penningmeester:
*E. Scheeres
penningmeester@hkdgl.nl
IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U*

Lid:
*C. Smits
A. van Beurden*

Secretariaat:
*secretariaat@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven*

Internet:
www.hkdgl.nl

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €14,00 per jaar; het partner- of gezinslidmaatschap € 5,20 extra per jaar.

Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Zevenaar en Westervoort betalen € 3,50 als bijdrage in de verzend- en portokosten. Opzeggen van lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

Uitnodiging

Geacht lid,

Het bestuur van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo nodigt u uit voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering op:

Woensdag 27 maart 2019

aanvang 19.30 uur in de OGtent, zaal "bij Bert", Remigiusplein 9, Duiven

De zaal is open vanaf 19.00 uur.

Agenda:

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststellen notulen jaarvergadering 28 maart 2018.
3. Jaarverslag 2018.
4. Vaststellen financieel verslag 2018 van de penningmeester en verslag van de controlecommissie.
5. (Her)benoeming controlecommissie.
6. Begroting.
7. Bestuurszaken.
 - a. aftredend de heren Scheeres en Bus (beide herkiesbaar)
 - b. voordracht en verkiezing van de heer Dick van Sas als bestuurslid.
8. Wijziging contributieregeling, incl. geleidelijke verhoging
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

PAUZE (20.15-20.45 uur)

lezing (20.45-21.45 uur)

De heer Antoon Berentsen zal ingaan op diverse aspecten van het Liemerse dialect. Hij is voorzitter van de dialectwerkgroep van de Heemkundekring Bergh en publiceert over het onderwerp, o.m. in het dit jaar bij uitgeverij Fagus te verschijnen boek over de cultuur- en natuurgeschiedenis van de Liemers.

Zijn motto met betrekking tot dialect is: "A'j plat könt praote, mo'j 't niet laote".

(Meer info: www.facebook.com/groups/LiemersDialect/ en <http://www.heemkundekringbergh.nl/werkgroepen/dialect/>)

Met vriendelijke groeten,

Piet Bus

In gesprek met: Mevr. Ria Staring en Bennie Staring

Over de jeugd van Ria's vader Gerrit Staring in het pand Woerdstraat 17 en over zijn werkzame leven als landarbeider en huisslachter.

Aanleiding

Ria Staring (geb. 1948) had contact gezocht met de redactie van de Driepas, omdat zij graag wilde vertellen over het harde leven van haar vader als dagloner en landarbeider, die in zijn eigen tijd ook nog een centje bijverdiende als huisslachter. In de extra Driepas van 1995 is ook al eens een verhaal over de oorlogsjaren van Gerrit Staring gepubliceerd.

Ria en Bennie Staring (foto: Fam. Staring)

Ontmoeting

Ik werd hartelijk verwelkomd door Mevr. Ria Staring in haar woning in de Lommerweide in Duiven. Na de thee kwam haar broer Bennie (geb. 1950) terug van een van zijn dagelijkse wandelingen door Duiven en voegde zich bij ons gesprek. Bennie is een bekende verschijning in Duiven. Bij elk evenement in Duiven gaat hij wel een kijkje nemen. Ook verricht hij hier en daar spandiensten, vooral in de kerk.

Opa Piet Staring

Ria's vader Gerrit werd geboren in 1907 in de markante woning Woerdstraat 17 in Duiven.

Gerrit was de zoon van Piet Staring (1859-1938) en van Dien Beursken (1875-1958).

Nog vóór de geboorte van het eerste kind werden Piet en Dien al getroffen door het noodlot. Piet

werkte toentertijd als kuiper in de bierbrouwerij de STAR aan de Rijksweg in Duiven.

Één week voor de geboorte van hun eerste kind was Piet in de kelder van de bierbrouwerij gevallen en kreeg daarbij een biervat op zijn rechterbeen; aan dit ongeval hield hij de rest van zijn leven (nog 38 jaar!) een open been over. Dien verzorgde de wond dagelijks; wijkzusters kwamen nog niet aan de deur.

Voor Dien was dat ongeval een extra slag; het betekende dat zij een tandje moest bijzetten om wat extra geld in het huishoudlaatje te brengen. Zij deed daarom de was van andere gezinnen uit de buurt. En zij was baakster.

Na het eerste kind schonk moeder Dien nog aan negen kinderen het leven.

Over de extra taak als baakster vertelde Oma Dien graag aan Ria's vader: "Bij dag en ontij stond er een aanstaande vader met paard en wagen bij mij voor de deur om mij op te halen om te komen bakeren. Maar voordat ik mijn spullen had gepakt, keerde de aanstaande vader al om en haastte zich met paard en wagen naar zijn barende vrouw terug. Dan kon ik er zelf lopend achteraan gaan."

Dat Piet Staring rond 1935 nog een bezoek aan Lourdes heeft kunnen brengen om voor genezing te bidden, moet financieel een flinke rib uit zijn lijf geweest zijn. Helaas had deze reis geen verlichting gebracht

In 1938 overleed Piet Staring. Toen moeder Dien daarna naar de pastoor ging om een mis te bestellen voor het zielenheil van Piet, sprak de pastoor de gevleugelde woorden; "Als jouw man niet in de hemel komt, dan kom ik er ook niet. Ga naar de bakker en koop een brood voor je kinderen".

Woonhuis Woerdstraat 17 rond het jaar 1990 (foto Fam. Staring)

Ria vertelde meteen nog een anekdote, die haar vader graag vertelde: " Ook in de jaren '40 gehoorzaamden de parochianen braaf de pastoor. Een Duivense jongen had het hart gestolen van een frivool Arnhems meisje. Zo kon het gebeuren, dat dat moderne, stadse bruidje voor het altaar verscheen in een jurkje met tamelijk blote schouders en waarvan nota bene de rok lengte ook nogal kort was. De pastoor kon op deze manier het huwelijk niet inzegenen. Hij stuurde de huishoudster naar de pastorie terug om een omslagdoek te halen voor de bruid. En de pastoor sprak de legendarische woorden tot de bruid: "Wat ge onderaf hebt weggehaald, had ge er bovenaan op moeten zetten" .

Jeugd van Ria's vader Gerrit

Vader Gerrit was van heel jongs af al gewend mee te helpen in het huis en op het bouwlandje achter hun huis; dat bouwland reikte tot aan waar nu de Mariaschool ligt.

Vader Gerrit maakte de Lagere School niet af. Hij moest al jong uit werken om geld in het laatje te brengen. Hij werkte als dagloner en landarbeider bij boeren in de omgeving.

Als dagloner had je maar te doen, wat de baas je opdroeg; gewoon hard werken en lange dagen maken. Zeker in de zomer werd er gewerkt bij daglicht; dus vroeg beginnen en 's avonds nog een paar uurtjes doorgaan.

Gerrits bazen konden hardvochtig zijn. Toen Gerrits vader op sterven lag, werd er een kennis naar de boerderij gestuurd, waar de jonge Gerrit op dat moment aan het werk was. Toen de baas die slechte tijding vernam, vond hij het niet nodig om Gerrit daarvan op de hoogte te brengen en hem vrijaf te geven om afscheid te kunnen nemen van zijn vader.

Toen Gerrit 's avonds thuis kwam, bleek zijn vader gestorven te zijn.

Dit was een gebeurtenis, waar Gerrit later maar met moeite over kon spreken; het was zó pijnlijk.

Gerrit trouwde Tonia Knuvink

Eigenlijk had Gerrit wel een avontuurlijke inborst; hij had een droom. In 1938 vroeg hij vader om naar Nederlands-Indië te mogen emigreren om daar als slager aan het werk te gaan.

Maar toen vader Piet hem zei: " Maar Gerrit, wie moet er voor ons zorgen als wij oud zijn? " , liet Gerrit deze droom varen en besloot toch maar in Duiven te blijven.

Een andere droom was om een zelfstandig keuterboertje te worden; Gerrit was dol op dieren. Ook deze droom kon niet in vervulling gaan, want daarvoor ontbrak het kapitaal.

Gerrit ging op zoek naar een vrouw. In het voorjaar van 1941 kwam hij in het huis van Van Brandenburg een nog vrijgezelle zus van de vrouw des huizes tegen nl. Tonia Knuvink. De vonk sloeg meteen over. Gerrit en Tonia twijfelden niet. Zij waren bestemd voor elkaar, wisten ze zeker. Op dat moment waren ze beiden 33 jaar oud. Ze trouwden binnen drie maanden in juni 1941 en niet omdat het "moest". Ze gingen inwonen in het ouderlijk huis van Gerrit.

Na achttien maanden werd hun eerste kindje geboren. Helaas kwam zij levenloos ter wereld. Later werden er nog drie zonen en een dochter geboren.

Gerrit Staring, ongeveer 30 jaar oud (foto Fam. Staring)

De jaren 1940 – 1945

Hoewel Ria pas na de oorlog geboren werd, zijn Gerrits verhalen over de gebeurtenissen in deze periode haar vaak ter ore gekomen.

Haar ouders woonden dus ook in het grote huis aan de Woerdstraat, weliswaar achter op de deel. In de oorlogjaren woonden er nog meer personen in dat huis.

Er waren Duitse soldaten ingekwartierd; het bleken goede Duitsers. Ze konden dagelijks eten halen in hun eigen Duitse gaarkeuken, wat ze ook deden. Alleen.....ze haalden het eten op en gooiden het meteen in de trog van de varkens van de familie Staring, omdat ze het zelf niet lustten. Ze aten liever wat de pot schafte in huize Staring. Ook brachten de soldaten dagelijks extra melk en meel mee voor de moeder Staring, want hieraan was een groot gebrek. Zo kon moeder toch dagelijks een papje maken voor het oudste zoontje

Er waren ook twee Amsterdamse vrouwen met een joods uiterlijk in hetzelfde huis destijds woonachtig. De Duitsers moeten ervan op de hoogte zijn geweest, want de maaltijden werden altijd samen genuttigd. De ingekwartierde Duitsers hebben deze vrouwen nooit verraden.

Ook in de oorlog slachtte de familie hun eigen vetgemeste varkens illegaal. Het vlees werd in de kelder verstopt en het slachtafval verdween in een kuil onder de grond, zodat er bij razzia's niets te vinden zou zijn. Af en toe werden er twee varkens tegelijk geslacht, waarvan dan één in het geheim om de soldaten op een dwaalspoor te brengen. Het tweede varken werd gewoon onder het stro verstopt.

Gerrits oudste zus was al vroeg getrouwd met een Arnhemse politieagent. Hun zoon – ook werkzaam bij de politie- wist wanneer er een razzia op komst was in Duiven en liet de familie waarschuwen. Zodoende hadden de Amsterdamse vrouwen de kans zich bijtijds te verstoppen.

Het gebeurde weleens, dat er tijdens oorlog-schermutselingen een koe geraakt werd, die dan meteen geslacht moest worden. Dan werd Gerrit gevraagd de gewonde koe te slachten en bleef er weer extra vlees over voor de bewoners van de Woerdstraat 17.

Er was zelfs nog eten over voor vrouwen uit Arnhem, die op hongertocht waren in Duiven. Gerrit vertelde: " Ze kwamen slank aangelopen, en gingen zwanger (want het eten werd om hun buik gebonden) weer terug de IJsselbrug over". Sowieso bracht Gerrit regelmatig vlees weg naar mensen, die het hard nodig hadden.

Ook de familie Staring werd gesommeerd te evacueren in het najaar van 1944. Ze kwamen terecht bij een familie in Silvolde. Ze konden niet bij de schoonfamilie terecht, want daar waren al andere geëvacueerden ondergebracht. Toen de familie Staring in mei 1945 in hun woning terugkeerde, was hun huis leeggeplunderd.

Zo goed en zo kwaad als het ging heeft de familie het huis weer op orde gebracht.

Gerrit Staring werd huisslachter

Ondanks dat Gerrit vroeg van de Lagere School werd gehaald, mocht hij wel een opleiding voor huisslachter gaan doen. Een diploma hiervoor heeft hij nooit gehaald. Gerrit: "Het viel op, dat katholieke leerlingen hun diploma nooit behaalden en protestante leerlingen wel". Daarom deed hij maar geen examen.

Als huisslachter kon Gerrit in de koude wintermaanden november, december en januari wat bijverdienen.

In deze maanden stopte hij nog voor dat het donker werd met zijn werk als landarbeider om naar de mensen te gaan, die een varken of koe te slachten hadden.

Om een huisslachter langs te laten komen, was heel gebruikelijk in die tijd. De meeste Duivense gezinnen waren in die tijd zelfvoorzienend. Hij kwam op boerderijen om te slachten, maar vaak hielden "gewone mensen" ook een varken om het afval (aardappelschillen, oud brood en groenteafval) op te vreten.

Op weg naar de slacht

Gerrit haalde eerst van huis een paar scherpe messen, die hij die avond tevoren al scherp had geslepen met een staal en zijn eigen grote, staande slijptol thuis. Deze messen vouwde hij in kranten en stopte die in zijn binnenzak. Ria vond het maar niks, ze was altijd bang, dat haar vader een keer zou vallen met die messen in zijn binnenzak. Gelukkig was dat nooit gebeurd. Met zijn eigen kleine worstmachine achterop de bagagedrager, fietste hij zo naar de boer.

Het slachten van een varken

Het slachten van een varken gebeurde altijd volgens een vast ritueel.

Het varken of de koe werd eerst naar de binnenplaats gebracht. Het dier werd niet verdoofd. Men had een andere manier bedacht om het dier een lange doodstrijd te besparen.

Gerrit zette het dier een masker met een lange buis op; met patronen werd het dier door het hoofd geschoten en werd het meteen de keel doorgesneden om het bloed op te vangen.

De boerin had al voor een aantal emmers heet water gezorgd waarmee de varkenshuid kon worden afgeschraapt.